

Інформаційна довідка щодо посилення гарантій права застрахованої особи на допомогу по безробіттю*

Анотація. Інформаційна довідка присвячена аналізу пропозицій щодо удосконалення законодавства про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття в частині дотримання зобов'язань страхувальників і страховиків щодо забезпечення права застрахованої особи на страхове забезпечення у разі настання страхового випадку.

Ключові слова: загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття, застрахована особа, страховий стаж, страхові внески, страховик, допомога по безробіттю.

Вступ.

Правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття визначені Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» (далі – Закон)¹. Відповідно до Закону право на допомогу по безробіттю залежно від страхового стажу та заробітної плати мають застраховані особи, страховий стаж яких протягом останніх 12 місяців становить не менше ніж сім місяців за даними, внесеними до Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування. Особи, які мають страховий стаж менше семи місяців, мають право на призначення допомоги по безробіттю у мінімальному розмірі.

Основна частина.

Законопроектом «Про внесення змін до статті 22 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» щодо забезпечення права застрахованої особи на отримання допомоги по безробіттю у належному розмірі у випадках невнесення даних про її страховий стаж уповноваженим органом» (реєстр. № 11528 від 28.08.2024 р.) пропонується внести зміни до статті 22 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття», якими передбачити, що у випадку, якщо страховий стаж застрахованої особи протягом 12 місяців, що передували реєстрації її як безробітної, становить не менше ніж сім місяців, але відповідні дані про стаж не внесені до Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з несвоєчасною сплатою роботодавцем такої особи страхових внесків та/або несвоєчасним внесенням територіальним органом Пенсійного фонду України даних про страховий стаж до Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, така особа не може бути позбавлена права на отримання допомоги по безробіттю в належному розмірі відповідно до цього Закону.

---

¹ Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України № 1533-III від 02.03.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>

Підтримуючи ідею про необхідність удосконалення законодавства в цій сфері, водночас вважаємо за доцільне висловити такі міркування.

Відповідно до Закону допомога по безробіттю призначається на підставі даних Державного реєстру про страховий стаж застрахованих осіб, визнаних в установленому порядку безробітними, який обчислюється в місяцях у разі сплати страхових внесків. При цьому повний місяць до страхового стажу зараховується за умови, що сума сплачених страхових внесків за місяць є не меншою, ніж мінімальний страховий внесок. Якщо сума сплачених страхових внесків за місяць є меншою, ніж мінімальний страховий внесок, цей період до страхового стажу зараховується як повний місяць за умови здійснення відповідної доплати. У разі, якщо зазначену доплату не було здійснено, до страхового стажу зараховується період, обчислений пропорційно сплаченому внеску.

Днем сплати єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ) відповідно до пункту 1 частини десятої статті 9 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» вважається день списання банком, небанківським надавачем платіжних послуг або центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, суми платежу з рахунку платника, незалежно від часу її зарахування на рахунки податкового органу або на єдиний рахунок.

З урахуванням зазначеного, можна констатувати наявність темпорального розриву між моментом сплати страхувальником ЄСВ, моментом зарахування страховиком ЄСВ та внесенням даних про сплату страхового внеску до картки персоніфікованого обліку застрахованої особи. Таким чином, у застрахованої особи відсутня технічна можливість перевірки вчасності обліку інформації про наявність / відсутність страхового стажу. Це означає, що несвоєчасне внесення з будь-яких причин необхідної інформації до картки персоніфікованого обліку не може бути підставою для порушення права на призначення та виплату допомоги по безробіттю відповідного розміру.

Водночас відповідно до законів України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» та «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування» право застрахованої особи на допомогу відповідного розміру залежить як від наявності страхового стажу, так і від розміру страхових внесків. Таким чином, врегулювання альтернативних способів підтвердження страхового стажу в разі наявності технічних проблем з його обліком є необхідним, зокрема, для уникнення ризиків зловживання правом.

У законопроекті не визначено переліку документів, які б підтверджували страховий стаж застрахованої особи у разі виникнення обставин, за яких дані про такий стаж не були внесені до Державного реєстру.

Висновки.

Удосконалення законодавства щодо загальнообов’язкового державного соціального страхування на випадок безробіття є надзвичайно важливими, у тому числі в контексті врегулювання гарантій права застрахованих осіб на

страхове забезпечення відповідного розміру. В умовах правового режиму воєнного стану, через бойові дії, вимушене переміщення, евакуацію, релокацію господарюючих суб'єктів урегулювання альтернативних способів підтвердження інформації, необхідної для забезпечення права на соціальний захист, належить до пріоритетних завдань.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

* Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.